

NOV GOSPODARSKI ZAGON za Slovenijo 5.0

Slovenija je uspešno premagala prvi val širitve novega koronavirusa covid-19. Relativno hitro je bilo omejeno naraščanje okuženih oseb, zdravstveni sistem je kakovostno in požrtvovalno zagotovil, da je bilo zdravljenje in omejevanje okužb uspešno. Pred nami pa je zahtevno ohranjanje dobre epidemiološke slike kot podlage za ponovni zagon družbe in gospodarstva.

Vlada Republike Slovenije je pripravila 4 pakete ukrepov za pomoč prebivalstvu in gospodarstvu. Ukrepi za pomoč prebivalstvu so zagotovili učinkovito podporo ljudem in socialno stabilnost. Ukrepi za podporo gospodarstva so se zelo izkazali na področju trga dela, zaradi česar je stopnja rasti brezposelnosti bistveno nižja, varnost zaposlenih pa večja. Po drugi strani pa ukrepi na področju finančnega poslovanja še niso zaživel v polni meri. Posledično imajo podjetja težave z likvidnostjo, saj ukrepi s področja poroštev in odloga plačila anuitet ostajajo premalo izkoriščeni, pretežno zaradi neustreznih pogojev za njihovo uveljavitev. Spodbudni so ukrepi, ki pospešujejo izvajanje investicij, kar bo dalo pomemben zagon mnogim dejavnostim, zlasti gradbeni.

Stopamo v obdobje po epidemiji. V naših rokah je, ali bomo izkoristili ugodne pogoje za razvoj ali pa nam bo zmanjkalo sape in bomo klecnili zaradi težkih posledic epidemije. Na trgu so velike priložnosti, pa tudi potrebe po vlaganjih v razvoj (znanje, inovacije, digitalizacija), modernizacijo infrastrukture, energetski prehod in sanacijo stavb za izboljšanje njihove protipotresne varnosti. Na trgu je veliko investicijskega potenciala s skoraj neomejenimi viri. Ravno tako pa tudi veliko ambicij in načrtov – tako v zasebnem sektorju kot pri državnih projektih.

Na GZS smo ambicije in načrte razporedili v šest prednostnih področij, ki jih v nadaljevanju tudi podrobno predstavljamo s konkretnimi projekti, ki bodo multiplikativno prispevali h gospodarskemu zagonu in družbenemu napredku:

- Ukrepi za dvig domače potrošnje
- Ukrepi za zagon infrastrukturnih projektov z največjo možno vključenostjo slovenskega gospodarstva
- Vlaganja v digitalizacijo
- Vlaganje v RR in pametno specializacijo
- Okoljske naložbe
- Naložbe na področju kmetijstva, živilskopredelovalne industrije ter samooskrbe s hrano

I. PROGRAMI/PODROČJA

V Sloveniji je že pripravljenih veliko razvojnih/investicijskih projektov, potrebujemo pa ukrepe na več področjih, kjer imamo potencial za gospodarsko rast:

1. Ukrepi za dvig domače potrošnje

- a. Naložbe v potrošnje gospodinjstev (energetska prenova hiš in stanovanj, uporaba varčnejše tehnologije, gradnja okolju prijaznih nizkoenergijskih objektov, varčevalno-stanovanjske sheme ...)
Nosilci: zasebniki, javna podjetja, občine
- b. Naložbe v obnovo stavbnega fonda javnega sektorja (energetska sanacija, dostopnost, potresna varnost ...)
Nosilci: občine, javne institucije, ministrstva
- c. Nove javne investicije (bolnice, šole, vrtci, kulturne in športne ustanove in objekti ...)
Nosilci: občine, javni zavodi, ministrstva

Skupna vrednost investicij: 1,95 mrd EUR v 3 letih (650 mio EUR na leto)

Viri financiranja: 30 % proračuni države ali občin, 28 % bančni viri in povratna sredstva, 28 % programi EU (nepovratna sredstva), 9 % zasebni viri in 5 % drugi viri

2. Ukrepi za zagon infrastrukturnih projektov z največjo možno vključenostjo slovenskega gospodarstva

- a. Ceste: 3. razvojna os, obnovitev obstoječih avtocest, izgradnja ceste Logatec–Idrija–Tolmin, obvoznice okoli večjih mest, razširitev ljubljanskega AC obroča in AC vpadnic Domžale–Ljubljana in Kozarje–Vrhnika, obnovitev voziščnih konstrukcij in mostov na obstoječem avtocestnem in državnem omrežju, avtocesta Koper–Dragonja, izgradnja novih in razširitev obstoječih kolesarskih pasov, izgradnja novih kolesarskih stez
Nosilci: ministrstva, DRSI, DARS, 2TDK, mestne občine in druge občine, bančne linije, EU sredstva
- b. Železnica: Divača–Koper, drugi tir na gorenjski progi in na primestnih povezavah Grosuplje–Ljubljana in Kamnik–Ljubljana z navezavo na Brnik, nadgradnje in modernizacije prog, železniških postaj, mostov, obvoznic, križišč, nove linije
Nosilci: ministrstva, DRSI, 2TDK, SŽ
- c. Komunalna infrastruktura: vodovodi, kanalizacije s komunalnimi čistilnimi napravami
Nosilci: ministrstva, občine, regije
- d. IT infrastruktura
Nosilci: ministrstva, javna podjetja, lokalne skupnosti
- e. Energetika: nove proizvodne enote (izgradnja HE Mokrice in

na Srednji Savi, vetrnice, fotovoltaika), prenosna omrežja, distribucija, e-mobilnost

Nosilci: ministrstva, energetske skupine, lokalne skupnosti, zasebna sredstva

- f. Razpis frekvenc na področju 5G
Nosilec: ministrstvo za javno upravo

Skupna vrednost investicij: 4,3 mrd EUR v 3 letih (1,44 mrd EUR na leto)

Viri financiranja: 60 % bančni viri in povratna sredstva, 14 % proračuni države ali občin, 13 % programi EU (nepovratna sredstva), 13 % zasebni viri

3. Vlaganja v digitalizacijo, ki dvigujejo sposobnosti gospodarskih družb za delovanje v pogojih omejitev fizičnega poslovanja, zvišujejo produktivnost, konkurenčnost, agilnost in odpornost podjetij

- a. Vsebinska razširitev obstoječih ukrepov na področju podpore digitalizaciji podjetij (vavčerji, razpis za digitalno preobrazbo podjetij) z vsebinami, ki so za MSP še posebej aktualne v tem obdobju
Nosilca: MGRT, SPS
- b. Zmožnost prijave na razširjene ukrepe tudi podjetjem iz zahodne kohezijske regije
Nosilca: MGRT, SPS
- c. Podpora pospešenim vlaganjem v RR, še posebej na področju digitalne preobrazbe
Nosilca: FURS, MF
- d. Uveljavljanje RR olajšav za razvoj programske opreme
Nosilca: FURS, MF
- e. Podpora Centru za e-poslovanje ePOS (izhaja iz projekta e-SLOG in delovanja Slovenskega nacionalnega foruma za eRačune) za dvig elektronskega poslovanja med podjetji
Nosilci: MGRT, MJU, GZS
- f. Državna naročila večjih digitalnih projektov na področju eZdravstva, pametnih mest in storitev javne uprave
Nosilci: MJU, MZ, (druga ministrstva)

Skupna vrednost investicij: 385 mio EUR v 3 letih (128 mio EUR na leto)

Viri financiranja: 33 % programi EU (nepovratna sredstva), 24 % bančni viri in povratna sredstva, 22 % proračuni države ali občin, 21 % zasebni viri

4. Vlaganja v RR in pametno specializacijo

- a. Povečanje sredstev za raziskave, razvoj in inovacije (RRI) na 3 % BDP, od tega 1,8 % zasebna sredstva, 1,2 % javna sredstva
Nosilca: MGRT, MIZŠ
- b. Uveljavljanje olajšav za raziskave, razvoj in inovacije (RRI)
Nosilca: FURS, MF
- c. Ponovna vzpostavitev tehnološke agencije. Izvedba celovite analize stanja inovativnosti v slovenskem gospodarstvu na metodologiji, ki bo temeljila na aktualnih kazalnikih inovativnosti gospodarstva
Nosilca: MGRT, GZS
- d. Raziskovalni vavčer – sofinanciranje manjših raziskovalnih projektov in raziskovalcev v gospodarstvu, ki potekajo v sodelovanju z razvojno-raziskovalnimi organizacijami (RRO)
Nosilca: MIZŠ, MGRT
- e. Obuditev programa Mladi raziskovalci iz gospodarstva, ki delujejo na reševanju aplikativnih projektov v gospodarstvu s podporo temeljnih raziskav, ki se izvajajo na RRO

Nosilca: MGRT, MIZŠ

- f. Pospesena priprava javnih razpisov za posamezna področja in racionalizacija postopkov in dokumentacije z zgledovanjem po evropskih dobrih praksah, kot so SME Instrument, Fast Track to Innovation in aktualni EIC Accelerator Pilot, ki poleg sofinanciranja vključuje tudi možnost financiranja z lastniškim kapitalom

Nosilca: MGRT, MIZŠ

- g. Nadaljevanje in okrepitev StartupPlusPrograma, ki ga koordinira in izvaja Slovenski podjetniški sklad
Nosilca: MGRT, SPS
- h. Pilotni in v nadaljevanju stalni program za vzpostavitev razvojno-inovacijskih strategij v slovenskih MSP
Nosilci: MGRT, JA Spirit Slovenija, GZS
- i. Okrepitev Strategije pametne specializacije (in SRIP) – finančna podpora v večjem obsegu, sofinanciranje pilotnih centrov in demonstracijskih objektov, povezovanje RRO in gospodarstva
Nosilca: MGRT, MIZŠ
- j. Podpora projektom na področju nacionalnih prioritet – pametne specializacije, tudi s kriteriji pri odločanju o financiranju bazičnih raziskav
Nosilca: MGRT, MIZŠ
- k. Projekti / ukrepi za sinhrono krmiljenje celotnega razvojnega ciklusa TRL 1-9
Nosilca: MGRT, MIZŠ
- l. Podpora raziskavam, razvoju in inovacijam na področju nizkoogljičnih in reciklažnih tehnologij v luči Evropskega zelenega dogovora
Nosilci: MGRT, MIZŠ
- m. Finančna podpora zaveznitstvu za čisti vodik za pospešitev razogljičenja industrije
Nosilci: MGRT, MIZŠ
- n. Delno povračilo plač za razvojnike
Nosilci: MGRT, MDDSZ

Skupna vrednost investicij: 810 mio EUR v 3 letih (270 mio EUR na leto)

Viri financiranja: 64 % proračun države, 15 % programi EU (nepovratna sredstva), 14 % zasebni viri, 6 % bančni viri in druga povratna sredstva

5. Okoljske naložbe

- a. Izboljšana infrastruktura zbiranja in snovne predelave odpadkov
Nosilci: izvajalci javne službe, občine, zasebna podjetja
- b. Infrastruktura za termično izrabo odpadkov
Nosilci: izvajalci javne službe, občine, državni organi, zasebna podjetja
- c. Projekti podpore za pametna mesta in zgradbe ter gradnja pametnih, pretežno lesenih stanovanjskih blokov in javnih zgradb
Nosilci: javne in zasebne ustanove, državljani
- d. Nove tehnologije za prehod v podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo (elektrifikacija proizvodnje)
Nosilci: proizvodna podjetja
- e. Vlaganja v izboljšanje energetske učinkovitosti stavb
Nosilci: javne in zasebne ustanove, državljani
- f. Vlaganja v rabo vodnih virov (namakalni sistemi, raba pitne vode, spodbujanje rabe manjših vodnih virov)
Nosilci: izvajalci javne službe, občine, zasebna podjetja

- g. Vodarski objekti, vzdrževanje vodne infrastrukture za zmanjševanje poplavne ogroženosti, namakalni sistem
Nosilci: ministrstva, DRSV, lokalne skupnosti, javna podjetja
- h. Vlaganja v rabo lesa (pomoč pri investiranju v lesno predelavo ter proizvodnjo lesnih polizdelkov in končnih izdelkov)
Nosilci: MGRT, SPS, zasebna podjetja

Skupna vrednost investicij: 960 mio EUR v 3 letih (320 mio EUR na leto)

Viri financiranja: 29 % programi EU (nepovratna sredstva), 29 % proračuni države ali občin, 20 % bančni viri in povratna sredstva, 18 % zasebni viri, 5 % drugi viri

6. Naložbe na področju kmetijstva, živilskopredelovalne industrije ter samooskrbe s hrano

- a. Naložbe v predelavo in trženje in/ali razvoj kmetijskih proizvodov (naložbe v izgradnjo objektov, nakup pripadajoče opreme, ureditev skladiščnih kapacitet, tehnološka posodobitev živilskopredelovalnih obratov in opreme)
Nosilci: MKGP, podjetja, zasebniki
- b. Naložbe kmetijskih gospodarstev v lastno primarno pridelavo kmetijskih proizvodov (tehnološke izboljšave, prilagoditev podnebnim spremembam, prilagoditev nadstandardnih zahtev na področju zaščite rejnih živali, povečanje učinkovite rabe energije, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov)
Nosilci: MKGP, podjetja, zasebniki

Skupna vrednost investicij: 50 mio EUR v 3 letih (17 mio EUR na leto)

Viri financiranja: 30 % programi EU (nepovratna sredstva), 30 % bančni viri in povratna sredstva, 20 % proračuni države ali občin, 20 % zasebni viri

II. VIRI FINANCIRANJA INVESTICIJ

Sredstev za realizacijo programov je dovolj. Potrebni pa so mehanizmi, ki bodo povezali evropska, javna, bančna in zasebna sredstva oz. vire za realizacijo projektov.

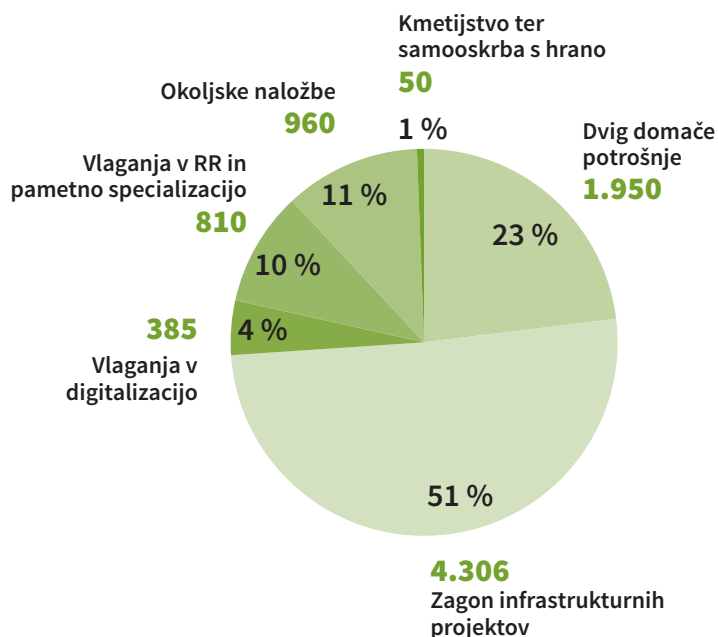
Viri, ki so na voljo:

- Evropski reševalni program - za Slovenijo je na voljo dobrih pet milijard evrov sredstev.
- Drugi programi Evropske unije - kohezija, kmetijstvo, okolje.
- Sredstva podjetij - podjetja v Sloveniji imajo ogromno investicijskega potenciala. EBITDA v letu 2018 je znašal skoraj 9 milijard EUR, podjetja pa so zadolžena manj od evropskega povprečja, z ugodnimi bonitetnimi ocenami.
- Naložbeni skladi v Sloveniji (Stanovanjski sklad, Infrastrukturni sklad, Eko sklad, Demografski sklad ...).
- Sredstva državnega proračuna in javnih blagajn za javne nabave - material, oprema, obnova.
- Sredstva lokalnih skupnosti - za investicije v infrastrukturo, material, obnove, nove projekte.
- Bančni mehanizmi (posojila).
- Sredstva državljanov/zasebna sredstva - slovensko prebivalstvo je podpovprečno zadolženo, vsota njihovih bančnih vlog narašča in znaša že preko 20 milijard EUR.
- Skladi tveganega kapitala in naložbeni skladi.

Ocenjujemo, da bi v naslednjih letih lahko investirali med 3-4 milijard evrov letno za projekte iz teh programov.

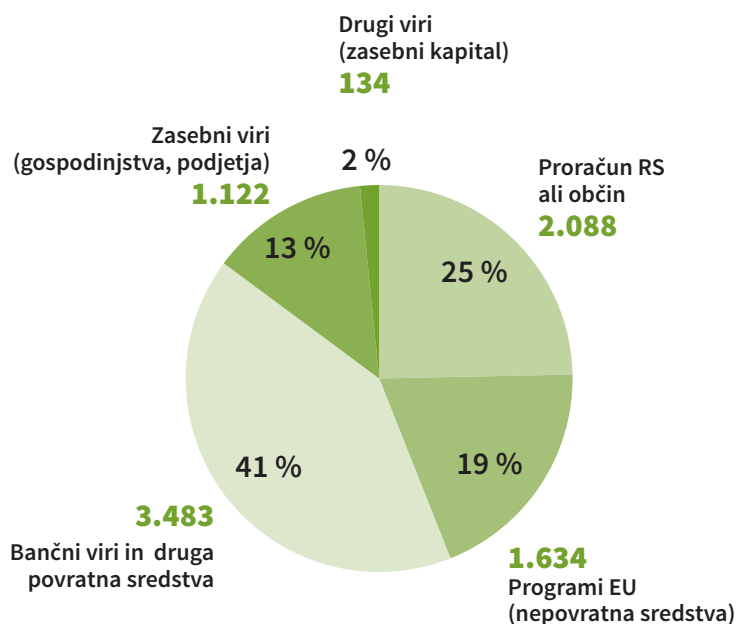
Spodaj smo razdelili vrednost vseh investicij po ključnih področjih ter navedli njihovo vrednost v 3 letih kot tudi delež posameznega področja.

Ključni sklopi ukrepov na področju investicij (v mio EUR, v 3 letih)

V nadaljevanju smo razčlenili vire financiranja teh investicij po petih ključnih virih, in sicer za obdobje 3 let. Podatki so na voljo v zneskih kot tudi v deležu.

Viri financiranja investicij (v mio EUR, v 3 letih)

III. VELIKI INVESTICIJSKI PROJEKTI Z MULTIPLIKATIVNIMI UČINKI*

*navajamo le del projektov, ki bi jih lahko realizirali v naslednjih letih. Sicer pa je v Sloveniji še ogromno projektov, ki so pripravljeni za realizacijo

- HE Mokrice in srednja Sava
- Plinsko-parna elektrarna TE TOL
- Odlagališče NSRO
- Prenosno omrežje – ELES
- Distribucijsko omrežje
- Fotovoltaična elektrarna (HESS)
- Nadgradnja železniške proge Maribor–Šentilj
- Nadgradnja železniškega predora Karavanke
- Modernizacija in širitev Luka Koper
- Avtocestni program DARS – 3. razvojna os, obvoznica okoli Ljubljane
- Obvoznica Kidričevo
- Obvoznica Slovenska Bistrica
- OBČINA TOLMIN - Podbrdo - rekonstrukcija ceste in spremljevalna komunalna infrastruktura
- OBČINA BOVEC - Gradnja žičniških naprav s spremljajočo infrastrukturo na Kaninu
- Mestna občina NOVA GORICA - Urejanje severnega dela Solkana
- Poslovna cona Otiški vrh, Občina Dravograd
- Razširitev poslovne cone Pameče 3, Mestna Občina Slovenj Gradec
- Gradnja javne komunalne infrastrukture za Poslovno cono Ravne 2019-2022
- Izgradnja mrežnega podjetniškega inkubatorja Koroška - MPIK 3 Ravne na Koroškem
- Izgradnja regionalnih kolesarskih povezav za zagotavljanje trajnostne mobilnosti v regiji SAŠA
- Ureditev komunalne infrastrukture v poslovnih conah v regiji SAŠA
- Projekti zagotavljanja čiste pitne vode in odvajanja ter čiščenja odpadnih voda v regiji SAŠA
- Stanovanjski stolpci Dravlje